

засвідчує реальність складених прогнозів і здатність економіки досягати очікуваних результатів.

У побудованій нами моделі розрахований середній рівень реалізації прогнозу становить приблизно 120 %, що свідчить про те, що держава, а саме Міністерство економіки України, свідомо завищує прогнозні параметри на 20 %.

Крім завищених прогнозних параметрів є аналіз кута нахилу сформованої множинності точок, яка обмежена еліпсом. Високій експертній оцінці якості керуючого органа частіше відповідають еліпси, які нахилені праворуч. У побудованій нами моделі еліпс множинності точок нахилений ліворуч, що свідчить про низький рівень керованості економіки України.

Отримані результати аналізу керованості економіки України не суперечать результатам досліджень незалежних фахівців.

У доповіді Всесвітнього банку про розвиток демократичних інститутів на території понад 200 країн світу за період з 1996 по 2007 рр., складений за підсумками дослідження ефективності державного управління, експерти оцінили ефективність державного управління в Україні «нижче середнього» [6].

Наступним логічним кроком дослідження ефективності механізму координації є розробка методики розрахунку інтегрального показника адекватності функціонуючого механізму координації існуючій економічній системі.

Література

1. Абалкин Л. И. Избранные труды: В 4-х тт. Т. II: На пути к реформе: Хозяйственный механизм развитого социалистического общества; Новый тип экономического мышления; Перестройка: пути и проблемы; Статьи, интервью, выступления / Вольное экономическое общество России; сост. Грибанова О. М. — М.: ОАО «НПО «Экономика», 2000. — 911 с.
2. Евстигнеева Л. П., Евстигнеев Р. Н. Социалистический хозяйственный механизм: закономерности развития. — М.: Наука, 1981. — 302 с.
3. Консенсус-прогноз. Міністерство економіки України. // www.me.gov.ua
4. Статистичний щорічник України за 2007 рік / Держкомстат України: За ред. О. Г. Осауленка; Відп. за вип. П. П. Забродський. — К.: Консультант, 2008. — 572 с.
5. Трансформація моделі економіки України: Ідеологія, протиріччя, перспективи / За ред. В. М. Гейця / НАН України; Ін-т економ. прогнозування. — К.: Логос, 1999. — 500 с.
6. The Global Competitiveness Report 2008–2009. — Geneva, Switzerland.: World Economic Forum, 2008. — 500 p.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2008 р.

УДК 336.7

М. Ф. Білоцька, аспірант,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ЗНАЧЕННЯ ТА ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ РЕЗЕРВІВ ДЛЯ ВІДШКОДУВАННЯ МОЖЛИВИХ ВТРАТ ЗА КРЕДИТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ БАНКІВ

В статті розглянуто різноманітні підходи до визначення економічної сутності й змісту резервів, та їх ролі для забезпечення стабільного функціонування банківської системи. Значну увагу приділено висвітленню підходів до значення резервів під кредитні ризики.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: резерв, ризик, кредитні ризики, банківська система, криза.

У наш час банківська система, як і вся економіка, здійснює свою діяльність у період розвитку системної світової економічної кризи. Після бурхливого розвитку протягом кількох останніх років, з кінця 2008 року вітчизняні банки переживають не найкращі часи.

Ім доводиться існувати в умовах патової внутрішньополітичної ситуації, дефіциту ліквідності, спричиненого масовим відпливом коштів населення, що є наслідком втрати довіри українців до вітчизняної банківської системи, інфляції, валютного голоду, паралізованості міжбанківського ринку, обвалу ринку цінних паперів, бурхливого розвитку тіньової економіки, різкого зниження розрахунково-платіжної дисципліни, введення тимчасових адміністрацій у банки, масштабних звільнень, зменшення доходів та неповернення кредитів.

За даними різних аналітиків сьогодні в Україні до 80 % компаній відчувають вплив фінансової кризи [1, с. 16].

Криза оголила всі існуючі проблеми і не лише в економіці чи у фінансовому секторі, а й у розвитку людства всього світового суспільства — проблеми існування та подальшого розвитку.

У процесі своєї діяльності комерційним банкам доводиться все частіше зіштовхуватися з проблемою ризику. Одним зі способів захисту від ризиків у світовій практиці є наявність ефективної системи резервування.

У наш час у банків виникає гостра необхідність зменшення невизначеності і ризиків у процесі діяльності, неплатоспроможності контрагентів, неповернення позичок та банкрутства.

Стає актуальною задача створення адекватної системи захисту від кредитного ризику, засобом зниження якого і слугую є резерв для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями.

У такій ситуації банки були змушені різко нарощувати резерви під кредитні операції. За підсумками IV кварталу 2008 р. вони збільшили резерви під кредитні ризики майже вдвічі — з 23,9 млрд грн до 44,5 млрд грн. При цьому 11 млрд грн (чи 60 % обсягу доформування резервів) припало на банки — лідери з кредитування населення [21, с. 33].

Використання резервів банківської установи, як інструменту зниження ризиків може бути розкрито шляхом аналізу еволюції поняття «резерви» з погляду загальноекономічних, фінансових проблем функціонування господарюючих суб'єктів; визначення мети резервування для стабілізації стійкого розвитку банків; науково обгрунтованого всебічного розгляду й аналізу даного питання.

Метою написання даної статті є вирішення означеного кола питань.

З'ясування суті, значення, основних функцій та проблемних підходів до створення резервів для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків забезпечить можливість вирішити питання щодо потреби їх формування в необхідному обсязі.

Незважаючи на досить розповсюджене вживання даного терміну, в науковій літературі йому невинновдано приділяється недостатньо уваги.

Поняття «резерв» досить розповсюджене у повсякденному житті, практичній діяльності та науковій літературі і в той же час є досить суперечливим, оскільки кожен автор намагається в нього вкласти в нього свій зміст, залежно від галузі знань.

«Резерв» (франц. *reserve* — запас, чи від лат. *reservo* — зберігаю) — запаси, ресурси, кошти, що зберігаються і при потребі можуть використовуватися для певної мети [2, с. 576].

Залежно від специфічних цілей формування, в поняття «резерви» вкладається різний економічний зміст. Фактично можна спостерігати трактування резервів як запасу, витрат, потенціалу, корегуючого рахунку та зменшення вартості активів.

Систематизацію поглядів на визначення резервів узагальнено в табл. 1.

Реалізація на практиці системи *резервування* фінансових ресурсів, що в загальноекономічному розумінні означає збереження ресурсів про запас у резерві (розподіл ресурсів у часі), тобто страхування від ризиків є дієвим інструментом підтримки прийняттого рівня фінансової стійкості, а в сучасних умовах і фактором виживання на ринку.

Таблиця 1

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПОГЛЯДІВ НА ВИЗНАЧЕННЯ СУТІ РЕЗЕРВІВ

Автор/джерело	Визначення терміну
А. Ю. Симановский	<i>резерв</i> — втрати, зумовлені вірогідністю невиконання контрагентом своїх зобов'язань по кредитному договору (дефолт) [3, с. 24]
Я. В. Соколов	<i>резерви</i> — це нагромадження для покриття очікуваних і чітко визначених витрат організації [4, с. 24]
Ю. А. Бабаєв	<i>резерви</i> створюються для уточнення оцінки окремих статей бухгалтерського обліку і покриття майбутніх витрат і платежів [5, с. 16]
С. Ф. Голов, Р. С. Лень, В. І. Міщенко, О. Г. Корнева, Н. Г. Слав'янська, Н. Г. Євченко, О. В. Карпенко	<i>загальний резерв</i> — це резерв під можливі збитки від активних операцій, які мають певну ймовірність виникнення, але суму яких неможливо оцінити достовірно [6, с. 65; 7, с. 87; 8, с. 99; 9, с. 78]
О. В. Васюренко, Л. В. Сердюк, О. М. Сидоренко	<i>резерв</i> — це відображення зменшення активів [10, с. 248]
О. Г., Корнева Н. Г. Слав'янська, Н. Г. Євченко, О. В. Карпенко	<i>резерв для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків</i> є спеціалізованим резервом, необхідність формування якого обумовлена кредитними ризиками, які характерні для банківської діяльності [9, с. 233]
І. Бетге	<i>резерви</i> — це пасивні статті для відображення визначених зобов'язань організації, що точно не встановлені по величині чи змісту станом на звітну дату, а витрати, що лежать в їх основі, повинні (чи можуть) бути віднесені до періоду виникнення цих зобов'язань [11, с. 66]
МСФЗ 37 «Резерви, умовні зобов'язання й умовні активи»	<i>резерви</i> — зобов'язання з невизначеними терміном і сумою [12, с. 549]
В. П. Бичков, А. В. Бердишев	<i>резерви</i> — це частина матеріальних та/або фінансових засобів, тимчасово виключена з господарського обороту, що знаходиться в запасі для покриття можливих чи очікуваних витрат або збитків [13, с. 22]
Д. А. Єндовіцький, А. М. Ісаєнко	<i>фінансові резерви</i> є економічно обґрунтованим способом обмеження капіталізації прибутку чи іншого його розподілу; орієнтиром, перевищення якого загрожує організації втратою фінансової стійкості й скороченням масштабів діяльності [14, с. 18]
Методичні вказівки НБУ з інспектування банків «Система оцінки ризиків»	<i>резерви під втрати за активними операціями</i> — частина вартості негативно класифікованих активів банку, яку банк достовірно, на основі попереднього досвіду, може вважати втраченою і відтак відносить на витрати своєї діяльності. З точки зору обліку <i>резерви</i> є контрактивним регулюючим рахунком, який зменшує облікову вартість активів [15]
Великий тлумачний словник сучасної української мови, Толково-енциклопедичний словник	<i>резерв</i> — 1) запас чого-небудь на випадок необхідності; 2) джерело поповнення нових засобів і сил [16, с. 1209; 17, с. 1507]
Енциклопедія банківської справи і фінансів	<i>резерв</i> — рахунок, який з моменту відкриття відноситься до власного капіталу акціонерів та відображає накопичення нерозподіленого прибутку [18]
А. В. Беляков	<i>резерв під кредитні операції</i> представляє собою спеціальний резерв, необхідність формування якого обумовлена кредитними ризиками у діяльності банку [19, с. 145]
В. А. Путиловський	<i>створення резервів</i> являється ще одним ефективним засобом зменшення бази оподаткування [20, с. 87]

Банки створюють відповідні резерви з метою підвищення надійності та стабільності банківської системи, захисту інтересів кредиторів і вкладників банків.

Згідно п. 1.1. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків, затвердженого постановою Правління Національного банку України (далі — НБУ) від 06.07.2000

№ 279, *Резерв для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків* (далі — резерв під кредитні ризики) є спеціальним резервом, необхідність формування якого обумовлена кредитними ризиками, що притаманні банківській діяльності [41]. Варто зауважити, що у вітчизняній літературі здебільшого наводиться саме це визначення.

Створення резерву під кредитні ризики — це визнання витрат для відображення реального результату діяльності банку з урахуванням погіршення якості його активів або підвищення ризикованості кредитних операцій [41]

Резерви, як сформовані, так і ті, що можуть бути використані, відповідно до законодавчих, нормативних й установчих документів, призначені насамперед для покриття непередбачених потреб, тобто для майбутніх витрат.

Значення резерву під кредитні ризики важко переоцінити, оскільки його розмір впливає на рейтинг банку, при визначенні фінансового стану установи для віднесення її до певної категорії й групи та на обсяг кредитів, які може видавати банк. При його зростанні, кредитна активність банку буде знижуватися.

У зв'язку з постійним зростанням кредитних ризиків, роль даного резерву зростає.

Метою створення резерву являється акумулювання коштів для послаблення впливу на фінансовий результат банку можливих витрат, пов'язаних з непередбачуваною зміною кредитного ризику.

Основними *функціями* формування резервів є страхування ризиків власників та кредиторів і як результат — забезпечення стійкості фінансового стану установи, рівномірне включення зарезервованих коштів в резерви, тобто формування в зовнішніх користувачів звітності більш адекватного уявлення про фінансовий стан і результати діяльності, реальна оцінка активів банку.

Необхідність формування резервів для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків обумовлена кредитним ризиком, який є найбільшим ризиком у діяльності банків. Створення резерву під кредитні ризики дозволяє створити «запас міцності» на випадок несприятливих змін у діяльності позичальника. Ці резерви призначені для забезпечення стійкого розвитку та опору впливу зовнішніх факторів, а також для своєчасної нейтралізації і компенсації ймовірних негативних наслідків.

Щоб адекватно оцінити надані кредити, банк повинен щомісяця переглядати та класифікувати кредитний портфель і створювати резерв під кредитні ризики (далі — РКР), який є *обов'язковим* для баку.

Оскільки банки створюють самостійно РКР, то він являється *локальним*. Банки використовують створені резерви відповідно до прийнятих ними рішень, але у відповідності вимог НБУ.

Видача кредиту завжди являє собою ризик для банку у випадку неповернення позики. Передбачити той чи інший перебіг кредитного процесу на момент видачі кредиту практично неможливо. Причин для цього безліч: непередбачуваність розвитку галузі позичальника, масове введення тимчасових адміністрацій в українській банківській системі, недостовірна фінансова звітність (вимоги податкового законодавства змушують позичальника фальсифікувати звітність, викривляти дійсність, знижувати податковий тиск на бізнес, ухиляючись від сплати податків), невизначеність у змінах законодавства, вимогах державних органів та багато інших прихованих факторів ризику, які важко розпізнати при аналізі майбутнього кредиту.

Велику роль при визначенні розміру резервів відіграють суб'єктивні фактори, пов'язані з використанням наявної доступної недостовірної, неповної чи застарілої інформації. Прикладом може бути аналіз фінансового стану позичальника, що проводиться працівниками банку на основі даних фінансової звітності (аналіз минулої діяльності, в той час, коли за кілька днів ситуація може змінитися на протилежну). За умов масової тінізації економіки, а особливо зараз, коли вся діяльність господарюючих суб'єктів здійснюється через так звані «відкати», масового отримання зар-

плат «у конвертах», навіть при застосуванні найкращих методик аналізу, робота кредитних інспекторів просто зводиться нанівець. Хоча зазвичай ризики банків визначаються об'єктивними причинами, зважаючи на зазначене, формування РКР — результат прийняття ряду суб'єктивних рішень. За таких умов необхідна практика індивідуального аналізу позик, оскільки жодна модель не здатна надати адекватну оцінку діяльності позичальника. Тому НБУ здійснює контроль рівня такого суб'єктивізму.

Завжди існує певний парадокс, пов'язаний з резервуванням і описаний В.Я. Соколовим: «резервування проводиться для того, щоб уточнити фінансовий результат, але оскільки, як правило, резервована величина завжди більша чи менша фактичної, то нараховані резерви доводиться сторнувати, і в результаті виникає ситуація, коли викривляються підсумкові дані як періодів, коли проводилося нарахування резерву, так і періодів, коли вони сторнувалися, тобто в моменти, коли виконувалося списання нарахованих резервів. Таким чином, резервування — це прийом систематичного і свідомого викривлення фінансових результатів... Однак, якщо послідовно проводити принцип ідентифікації, то резервування... лише зменшує можливе викривлення облікових даних, які без цього принципу були б викривлені ще більше» [14, с. 33].

Резерви формуються періодично і мають *кумулятивний характер* (щомісяця чи на момент видачі кредиту), досить мінливі й непередбачувані (можуть накопичуватися протягом тривалого періоду, коливатися в сторону зменшення або збільшення, та списуватися в будь-який момент).

Резерв забезпечує банкам умови більш стабільного функціонування та дозволяє уникати коливань результату діяльності у зв'язку зі списанням збитків по кредитах. РКР формується за рахунок відрахувань віднесених на втрати і використовується тільки для покриття кредитної заборгованості по основному боргу (тілу кредиту).

Об'єктом формування РКР являється кредитний портфель банку з врахуванням всіх статей активів, які мають кредитний ризик.

Банк має здійснювати оцінку кредитного ризику всіх кредитів і всієї заборгованості контрагентів. Резерви формуються по кожній кредитній операції. Списання з балансу безнадійної заборгованості проводиться за рахунок сформованих резервів, а у разі їх нестачі списується за рахунок прибутку.

Резерв під кредитні ризики або «провізії» (такий термін є відповідним аналогом у міжнародній практиці) викривлює економічну сутність явища, яке має пояснювати. Насправді мова йде про визнання втрат та/або зменшення вартості активу, а не про створення певного резерву. Тобто ці резерви є лише одним із способів реальної оцінки активів (кредитів банку).

Для формування РКР не використовується «цінних» ресурсів, коштів, які можна залучити або продати — лише витрати, призначені для коригування вартості відповідних активів до їх реальної вартості. Отже, стає очевидним, що такий резерв є *неефективним*.

По активу балансу формування резерву відноситься на витрати банку, в результаті чого відбувається зменшення фінансового результату і тим самим зменшується база оподаткування.

Крім того, що ці резерви справляють значний вплив на фінансовий результат комерційних банків, виникає ще одна суперечність щодо резервування: формування резервів з одного боку жорстко контролюються різними державними органами, які ставлять абсолютно протилежні вимоги до банків (НБУ і ДПА), а з іншого досить часто хибно вважається лише одним із способів оптимізації податкового тиску.

Обговорення цього питання триває вже кілька років поспіль, але й досі ще остаточно не вирішено.

Законом України «Про оподаткування прибутку підприємств» передбачено формування резерву під кредитні операції за рахунок валових витрат. Зазначене стосується тільки нестандартної заборгованості за кредитами, визначеної згідно методики НБУ.

Для кращого розуміння суті проблеми, варто розглянути два підходи:

1) Кошти, які направляються банками на формування резервів, не являються витратами банку, так як фактично лишаються активом банку, а віднесення їх на валові витрати — скорочення бази оподаткування, внаслідок чого у банку відповідна сума звільняється від сплати податку на прибуток. У даний момент йде мова про те, що шляхом маніпуляцій з розміром резервів банки корегують розмір фінансового результату ухиляючись від сплати податку.

2) Банки існують у складі холдингових і фінансових груп, обслуговуючи їх. Враховуючи значну розгалуженість та певну «товариськість» таких структур, можна штучно довести видатки кожного з учасників до будь-якого бажаного рівня. На сьогодні у банків достатньо більш дієвих засобів для уникнення оподаткування ніж за допомогою резервування. «Крім того, в такий спосіб уникати виплат податків вдається лише протягом деякого періоду. Якщо ризик не виправдався і кредит було повернуто, то прибуток у майбутньому періоді збільшується на відповідну суму» [42, с. 142].

У багатьох європейських країнах податковим законодавством передбачено віднесення безнадійних боргів банків на їх валові витрати. Варто також зважати на реальне існування безнадійних кредитів, які розглядаються виключно з бази оподаткування і останнім часом їх обсяг постійно зростає шаленими темпами.

Враховуючи маніпуляції банків із заставою, оцінкою фінансового стану позичальників, необмежені можливості в середині груп та прагнення банків до приховування безнадійної заборгованість і бажання всіма можливими засобами звести суми резервування до мінімуму, я вважаю, що даний момент вже вичерпав себе і на даний час є остаточно вирішеним.

Основна проблема формування резервів — це визначення їх адекватного розміру. Оскільки резерви під кредитні ризики повинні відображати суму очікуваних втрат банку по кредитах й бути достатніми для компенсації збитків від списання позичок у випадку неплатоспроможності позичальника.

Можна зробити висновок, що резервні функції РКР є надто слабкими внаслідок недосконалого механізму його формування.

Реформування системи резервування під кредитні ризики вкрай необхідне — у випадку непередбачуваної ситуації, резерви, в силу своєї «віртуальності», фактично не підтримають ліквідності банку і його здатності своєчасно виконувати платежі за своїми зобов'язаннями.

Вітчизняній банківській системі потрібен поступовий перехід до формування часткових реальних резервів наприклад у розмірі 5—10 % безнадійної заборгованості на спеціальному рахунку. Реально сформовані резерви можуть допомогти банку в критичні моменти. І цей захід необхідно впровадити в банківську систему за умов послаблення впливу кризових факторів.

З'ясування суті, значення, основних функцій та проблемних підходів до створення резервів для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків забезпечить можливість вирішити питання щодо потреби їх формування в необхідному обсязі.

Література

1. Волчков А. Банковская гарантия как инструмент управления рисками // Бизнес. — 2009. — № 8 (839) 23 февраля 2009. — С. 16—17.
2. Словник іншомовних слів / ак. АН УРСР Р. В. Чаговець, члени-кореспонденти АН УРСР Л. Й. Рубенчик, В. Г. Самсонов, В. Г. Шлепаков та ін / за ред. члена-кореспондента АН УРСР О.С. Мельничука. — К.: Головна редакція Української радянської енциклопедії Академії наук Української РСР, 1974. — С. 775 с.
3. Симановский А. Ю. Резервы на возможные потери по ссудам: международный опыт и некоторые вопросы методологии // Деньги и кредит. — 2003. — № 11. — С. 16—25.
4. Основы теории бухучета / Я. В. Соколов. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 546 с.

5. Бухгалтерский учет: Учебник / Ю. А. Бабаев. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. — 582 с.
6. Голов С. Ф. Управлінський облік: Підручник. — К.: Лібра, 2003. — 704 с.
7. Лень Р. С. Управлінський облік: Навч. посіб. 2-ге вид. випр. — К.: Знання-Прес, 2006. — 317 с. (Вища освіта ХХІ століття).
8. Міщенко В. І., Слав'янська Н. Г., Коренєва О. Г. Банківські операції: Підручник 2-ге вид. перероб. і доп. — К.: Знання, 2007. — 796 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
9. Облік і аудит у банках: Навч. посіб. / О. Г. Коренєва, Н. Г. Слав'янська, Н. Г. Євгенко, О. В. Карпенко За ред. О. Г. Коренєвої, Н. Г. Слав'янської. — Суми: ВТД «Університетська книга», 2007. — 493 с.
10. Облік і аудит у банках: Навч. посіб. // О. В. Васюренко, Л. В. Сердюк, О. М. Сидоренко та ін.; За ред. О. В. Васюренка. — К.: Знання, 2006. — 595 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
11. Балансоведение / Пер. с нем. И. Бетге. — М.: Бухгалтерский учет, 2000. — 692 с.
12. Международные стандарты финансовой отчетности: от теории к практике / Дэвид Александер, Анне Бриттон, Энн Йориссен; [Пер. с англ. В. И. Бабкин, Т. В. Седова]. — М.: ООО «Вершина», 2005. — 768 с.
13. Бычков В. П., Бердышев А. В. О банковских резервах // Банковское дело. — 2005. — № 4. — С. 22—27.
14. Финансовые резервы организации: анализ и контроль: Научное издание / Д. А. Ендовицкий, А. Н. Исаенко; под. ред. проф. Ендовицкого. — М.: КНОРУС, 2007. — 304 с.
15. «Методичні вказівки з інспектування банків «Система оцінки ризиків», затверджені постановою Правління Національного банку України, від 15.03.2004, № 104.
16. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., доповн. та CD) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. — К.: Ірпінь: ВТФ «Переун», 2007. — 1736 с.
17. Толково-энциклопедический словарь. — СПб.: Норинт, 2006. — 2144 с.
18. Энциклопедия банковского дела и финансов <http://www.coffe.ru/finance/russian/16/78.NTM>
19. Беляков А. В. Банковские риски: проблемы учета, управления и регулирования. — М.: Издательская группа «БДЦ-пресс», 2004. — 256 с.
20. Путиловский В. А. Методы управления кредитным риском при проведении операций с банками-контрагентами: выявление «схем» // Банковское кредитование. — 2006. — № 6. — С. 77—93.
21. Гриньков Д. Деструктивизация // Бизнес. — 2009. — № 8 (839) 23 февраля 2009. — С. 33—35.
22. «Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків»: Затверджене постановою Правління Національного банку України від 06.07.2000, № 279, зі змінами і доповненнями.

Стаття надійшла до редакції 24.04.2008 р.

УДК 331.25

І. І. Дороніна, асистент
кафедра міжнародних фінансів
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

РОЛЬ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

В статті розглянуто основні тенденції впровадження та розвитку пенсійної реформи в Україні. Визначено роль підприємства, а також стимулюючі та стримуючі фактори участі керівників підприємств і роботодавців у недержавному пенсійному забезпеченні.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: пенсійна реформа, недержавне пенсійне забезпечення, активів недержавних пенсійних фондів, роль підприємства в системі недержавного пенсійного забезпечення, стимулюючі та стримуючі фактори участі робітників підприємства в системі недержавного пенсійного забезпечення.

Протягом семи років в Україні проходить пенсійна реформа, метою якої є перехід до тривірневої пенсійної системи: 1-й рівень — солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, 2-й рівень — накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, 3-й